

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

memo

kennismakingsgesprek 5.1.2e

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Opleidingen,
Beleidsadvies en Fin.

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34
Postbus 20350
2500 EJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen bij

5.1.2e

M 5.1.2e
5.1.2e@minvws.nl

Beste 5.1.2e

Donderdag 18 februari vindt er een kennismakingsgesprek met 5.1.2e
5.1.2e plaats. Bij dit gesprek zullen, naast 5.1.2e ook aanwezig

zijn:

-
-
-
-

5.1.2e

Datum

16 februari 2021

Bijlage(n)

1

Aantal pagina's

6

1. Kennismaking

2. Raakvlakken onderwijs en arbeidsmarkt

Naar onze mening blijven de belangrijkste uitdagingen op het gebied van zorgopleidingen ook na de Coronacrisis de beschikbaarheid van het aantal stageplekken en de arbeidsmarkttekorten. Er zijn nu meerdere kortdurende instrumenten opgesteld om gedurende de crisis het een en ander te kunnen realiseren. Maar hoe zorgen we ervoor dat de resultaten die we in deze periode geboekt hebben ook mee kunnen nemen in de periode vlak na Corona? Dan zullen we voor wellicht zwaardere uitdagingen staan, bijvoorbeeld door de stageprop die nu aan het opbouwen is.

Je kan aan 5.1.2e vragen welke uitdagingen hij in de komende jaren ziet en op welke wijze hij van mening is dat er moet worden gehandeld.

Begeleidingscapaciteit stages

- VWS ziet dat in de zorg- en welzijnssector een groot tekort is aan personeel en daarmee ook aan stagebegeleiders.
- Voor MBO en HO-studenten geldt dat het zeer lastig is om stageplekken (bv. in de zorg) te vinden.
- Daartegenover staat dat de instroom in de zorgopleidingen ook steeds hoger wordt. Dit is een goede ontwikkeling, maar verhoogt wel de druk op het aantal beschikbare stageplekken.
- Het aantal tekorten in de zorg behoort in absolute aantallen al het hele studiejaar 2020-2021 tot de grootste onder de mbo-opleidingen en zijn de afgelopen maanden opgelopen. In januari 2021 ging het om ruim 4500 tekorten (tegenover ruim 1500 tekorten in juli 2020). Dit aantal loopt naar

verwachting nog steeds op, doordat stagiairs onder de 18 jaar steeds moeilijker te plaatsen worden, omdat zij in tegenstelling tot personeel van boven de 18 jaar niet mogen worden gevaccineerd.

- SBB maakt op dit moment een analyse van de (stage)tekorten in het mbo in de zorg in de verschillende regio's. Niet in elke regio zijn de tekorten namelijk even groot.
- Op verzoek van SBB zijn we samen met OCW en SBB een traject gestart om te onderzoeken op welke wijze we de begeleidingscapaciteit bij stageaanbieders kunnen vergroten. (in bijlage 1 worden de concrete acties uiteengezet)
- De eerste tussenresultaten zullen halverwege maart bekend zijn. Op 12 maart zullen we in breder verband (OCW/VWS/SBB/MBO Raad) weer spreken over de tussenresultaten.
- Het tekort aan begeleidingscapaciteit is versterkt door COVID-19, maar zal ook doorlopen tot na de Coronacrisis. Hoe zorgen we ervoor dat in die periode studenten ook nog stage kunnen lopen?
- Er wordt een 'stageprop' verwacht. Iedereen die in het afgelopen jaar en in de komende periode geen stage heeft kunnen lopen wil dat straks alsnog kunnen doen.
- Daarnaast zal er ook nog sprake van zijn een verhoogde instroom
- En zullen de zorgmedewerkers ook hun opgebouwde vakantie-uren op moeten nemen.
- Dit legt een zware wissel op de stagebegeleiding en aantal stages.
- We moeten gezamenlijk optrekken om de tekorten die na de crisis ontstaan ook een hoofd te kunnen bieden.

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Opleidingen,
Beleidsadvies en Fin.

Datum

16 februari 2021

Bespreekpunt:

- Je kan aan **5.1.2e** vragen hoe hij tegen de stageproblematiek aankijkt en welke oplossingsrichtingen hij hiervoor ziet.
- Je kunt hier zelf bij aangeven dat het een weerbarstig vraagstuk is, waarbij we de noodzaak zien om de begeleidingscapaciteit te verruimen, maar tegelijkertijd ook constateren dat de druk op het personeel in de zorg (dat doorgaans voorziet in die begeleiding) reeds fors is. De zoektocht is naar innovatieve oplossingen, waarbij je bijvoorbeeld kunt noemen dat we ook willen kijken naar het enthousiasmeren van gepensioneerden om als stagebegeleider aan de slag te blijven.
- Je kan aangeven de inbreng van MBO Raad waardevol te vinden en dat de MBO Raad ook is uitgenodigd voor het bespreken van de tussenresultaten van de analyse van de SBB naar de (stage)tekorten in mbo zorg in de verschillende regio's. Het doel daarbij is ook om handvatten te verkrijgen voor gericht in te zetten beleid, daar waar de meeste winst te behalen is.

Verkort opleiden

- De arbeidsmarkttekorten zullen na de Coronacrisis ook niet zomaar zijn ingelopen.
- Tegelijkertijd zijn er ook kansen die door de crisis ontstaan. Veel mensen hebben zich ingezet in de zorg de afgelopen tijd, het is zonde om al deze ervaringen verloren te laten gaan.
- De inzet is wat ons betreft op gericht om deze mensen te behouden voor de zorg.
- We zijn in gesprek met OCW, MBO Raad, SBB en onderwijsinspectie over hoe we zij-instromers sneller een voorlopige mbo 4 opleiding verpleegkunde kunnen laten doorlopen.
- Hierbij wordt vooral een oplossing gezocht in de bestaande ruimte binnen de wet BIG en de WEB. Want die is er wel!

- Er wordt gezocht naar creatieve manieren om aan beide wetten te kunnen voldoen, de opleiding te kunnen verkorten en toch de kwaliteit te kunnen leveren die we verwachten van niveau 4 verpleegkundigen
- We zijn in bezig met het opstellen van een gezamenlijke pilot waarmee twee scholen (ROC van Amsterdam en ROC van Twente) kunnen starten.
- Vanuit de MBO Raad is geopperd om van de opleiding nominaal drie jaar te maken, met drie in plaats van vier keuzevakken. De Wet BIG biedt deze ruimte. Wellicht is het interessant als de MBO Raad dit ook verder oppakt.

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Opleidingen,
Beleidsadvies en Fin.

Datum

16 februari 2021

Bespreekpunt:

- Je kan aangeven dat de inzet op het verkorten van de opleiding tot niveau 4 verpleegkundigen (van 4 naar 3 jaar) veelbelovend klinkt vanuit tekorten op de arbeidsmarkt bezien, maar dat zo'n wijziging ook best wat voeten in de aarde heeft.
- We verkennen graag de mogelijkheden op basis van een voorstel van de MBO Raad samen met hen, OCW, SBB en de onderwijsinspectie.
- Hierbij graag ook ruimte laten voor OCW om hierop te bespiegelen.

Wat mogelijk ter sprake komt:

- Vaccinatie tegen corona:
 - Stagiairs worden mee gevaccineerd met de instelling. Zodra de (categorie) instelling mag starten met het vaccineren van haar medewerkers, worden de stagiairs daarin meegenomen.
 - Belangrijk om te weten is dat het geen 'loket' is dat dichtgaat als eenmaal alle medewerkers zijn gevaccineerd. Als er een stagiair komt die nog niet is gevaccineerd, kan en dient de zorginstelling dit alsnog te regelen, zodat ook de stagiair beschermd is.
 - Voor vragen over de uitvoering van de vaccinaties (zoals waar bestellen etc.) kan de MBO Raad het beste met het RIVM overleggen.
 - Een zorg is dat studenten die nog geen 18 zijn of zich niet willen laten vaccineren gevraagd worden om weg te gaan van hun stageplek.
 - SBB heeft een permanent discriminatiemeldpunt voor stages op haar website, ze verwachten dat in de komende periode ze veel klachten zullen ontvangen over het weigeren van een stageplek omdat de student niet gevaccineerd is.
 - VWS bekijkt de gevolgen van het advies van de Gezondheidsraad dat werkgevers een vaccinatiebewijs kunnen opvragen. Het kabinetsreactie zal in de voortgangsbrief van maart worden opgenomen.
 - Scholen kunnen creatief omgaan met de leeftijdsgrens rondom vaccinatie. Ik heb van SBB begrepen dat veel onderwijsinstellingen de studenten al in het eerst jaar geen BPV meer laten lopen, vanwege de stagetekorten. Veel studenten in het MBO worden in het tweede jaar 18 en kunnen dan meelopen met de vaccinatie.
 - Ze kunnen dit ook aanpakken om het in het kader van vernieuwend opleiding nieuwe methodes om studenten praktijkervaring op te laten (zoals een skillslab).

Advies (mocht dit ter tafel komen):

- Je kan aangeven dat we de signalen omtrent het weigeren van stages aan studenten die niet gevaccineerd zijn in de gaten houden.

- We (COVID Directie) bekijken welke gevolgen het advies Gezondheidsraad over heeft.
- Vragen die betrekking hebben op de uitvoering van de vaccinaties kunnen het beste met het RIVM besproken worden.

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Opleidingen,
Beleidsadvies en Fin.

Datum

16 februari 2021

buiten verzoek

buiten verzoek

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Opleidingen,
Beleidsadvies en Fin.

Datum

16 februari 2021

Advies (mocht dit ter tafel komen):

- Je kunt aangeven dit verzoek in behandeling te hebben genomen en dat je hier binnenkort op terug zal komen.
-

3. Nationale Zorgklas

Woordvoeringslijn

- In de coronapandemie is tijdelijk extra personeel nodig dat met ondersteunende taken de druk op de zorg verlicht.
- De inzet van zij-instromers kan (deels) voorzien in deze behoefte, mits zij daarvoor worden opgeleid.
- De Nationale Zorgklas (NZK) is een crisisinstrument. Hiermee dragen we tijdelijk bij aan het versneld inzetbaar maken van zij-instromers. De gekozen leer methode –modulair en online- is daarvan een illustratie.
- Alle opleiders en ROC's, zowel publiek als privaat, kunnen zich aansluiten bij de NZK. Daarnaast is er ruimte voor opleiders om een eigen invulling aan de opleiding te geven: er is alleen uniformering wanneer de crisisaanpak en de opleidingskwaliteit dat vereist.
- De enige twee harde eisen zijn dan ook 1) de eindtermen van het erkend deelcertificaat (kwaliteit) en 2) gebruikmaken van het platform van de NZK, opdat zorgorganisaties weten wat het niveau is van de instromer (uniformiteit).
- Op dit moment zijn 23 publieke en private opleiders, zowel achterban van de NRTO en ROC's, aangesloten bij de NZK. Dit resulteert in 173 beschikbare docenten. Zo zijn er vorige week nog afspraken gemaakt met ROC Midden Nederland.

Opmerkingen vanuit MBO-raad:

1. *De effectiviteit is niet erg groot. Veel mensen kijken er op, maar de echte instroom in de zorg is zeer laag.*

Via de NZK zijn inmiddels 3.091 mensen getraind via het online trainingsprogramma. Deze mensen zijn direct inzetbaar in ondersteunende functies bij zorgorganisaties. Ook zien we vanuit de coronabaten belangstelling van zorgorganisaties voor het volgen van de MBO-deeltrajecten op niveau 3 via de NZK. Dit leidt tot meer duurzame instroom in de zorg. Daarnaast zijn er zorgorganisaties die eigen (niet-zorg) medewerkers en vrijwilligers aanmelden voor de NZK zodat zij ingezet kunnen worden in de zorg.

Deze getallen zijn hoopgevend, zeker voor een tijdelijk initiatief met een nog zeer korte looptijd. Het is te vroeg om de effectiviteit te beoordelen. Deze maatregel voorziet in een vraag/behoefte waar het regulier onderwijs tot dusver niet voldoende in kon voorzien, namelijk ondersteuning voor de zorg en structurele doorstroom van mensen.

2. *De werkwijze van de NZK maakt dat we in dezelfde vijver vissen. De NZK leidt niet zelf op, maar doet dit via onderwijsaanbieders zoals commerciële opleidingen en ROC's. Daardoor moeten de aanbieders gebruik maken van een online onderwijsdienst. Alleen opleiders die deze dienst gebruiken mogen meedoen met de NZK. Daarmee is een deel van de aanbieders uitgesloten. De stelling dat iedere ROC dus mee kan doen klopt derhalve niet.*

SG

Dir. Macro-Eco. Vraagst. en
Arbeidsmarkt
Team Opleidingen,
Beleidsadvies en Fin.

Datum

16 februari 2021

De NZK geeft opleiders alle ruimte. Slechts twee voorwaarden zijn van toepassing (zie boven).

Zo staat er bijvoorbeeld een opleidingsprogramma klaar maar docenten kunnen hieraan ook een eigen invulling geven.

3. *De NZK ondergraaft de reguliere opleidingsstructuur door nu gratis opleidingen aan te bieden – die ze niet kunnen leveren – en onze instroom in LLO en BBL opdroogt. Dat gebeurt doordat VWS exclusief met de NZK afspraken maakt over de begeleiding van stagiaires in de zorg. ROC's kunnen hierdoor geen gebruik maken van deze gelden.*

De NZK richt zich op zij-instromers, niet op stagiaires in de zorg. Daarnaast worden er geen afspraken gemaakt tussen VWS en NZK over de begeleiding van stagiaires in de zorg. Via de subsidieregeling Coronabanen in de Zorg is het mogelijk voor werkgevers om een opslag van 20% te ontvangen voor de begeleiding van nieuwe werknemers in een coronabanen functie op de werkvloer. Zorgorganisaties die coronabanen aanvragen en de opslag van 20% willen ontvangen, kunnen zelf besluiten hoe ze deze begeleiding vorm willen geven. Dit kan intern, bijvoorbeeld door uitbreiding van uren van een werknemer met ervaring, of extern, bijvoorbeeld door een externe trainer in te huren. Zorgorganisaties zijn hierin vrij, er is dan ook geen enkele voorwaarde binnen de subsidieregeling die zorgorganisaties verplicht deze opslag voor begeleidingscapaciteit via de NZK aan te wenden.

Met vriendelijke groet,

5.1.2e